kinder ombudsman
het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Via e-mail

Onderwerp: Lacune in toetsingskaders bij toezicht op gecertificeerde instellingen

Datum
17 juni 2026

Onderwerp
Lacune in toetsingskaders bij toezicht op gecertificeerde instellingen

Ons nummer
KOM014/2026

Geachte leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

In deze brief informeer ik u over een lacune in de toetsingskaders bij het toezicht op gecertificeerde instellingen (GI's) die maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. Vanuit kinderrechtenperspectief is het noodzakelijk dat bij de beoordeling van het functioneren van een GI door toezichthouders – naast technische en organisatorische normen – de belangen van kinderen en ouders volwaardig worden meegewogen. Dat gebeurt nu onvoldoende.

Op donderdag 18 juni a.s. vindt een technische briefing van uw commissie plaats over het instrumentarium van het ministerie, de inspecties en de Kamer om in te grijpen wanneer een GI niet goed functioneert. In dat licht vraag ik uw aandacht voor de huidige toetsingskaders die volgens de Kinderombudsman ontoereikend zijn om structurele problemen tijdig te signaleren en te corrigeren.

De afgelopen periode zijn meerdere gecertificeerde instellingen onder verscherpt toezicht gesteld door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de inspecties). Ook in het geval van Jeugdbescherming Noord (JB-Noord) zijn ernstige zorgen naar voren gekomen. Gelet op de signalen die de Kinderombudsman en de Nationale ombudsman hebben ontvangen, de beëindiging van het verscherpt toezicht afgelopen mei en de eerdere hercertificering door het Keurmerkinstituut in september 2025, acht ik het van belang juist op deze casus nader in te gaan.

Signalen uit de praktijk schetsen patroon van structurele tekortkomingen
In het najaar van 2025 ontvingen wij het rapport *Niet gehoord en niet gezien. Jeugdbescherming Noord - Ervaringen van ouders en kinderen*, opgesteld door het meldpunt Jeugdbescherming Noord. Dit rapport, gebaseerd op de analyse van circa 150 casussen, schetst een patroon van structurele tekortkomingen bij JB-Noord. Genoemd worden onder meer een gebrek aan continuïteit, onzorgvuldige dossiervorming, het niet nakomen van rechterlijke uitspraken en een bejegening waarin ouders en kinderen zich onvoldoende erkend voelen.

De signalen die bij de Kinderombudsman en Nationale Ombudsman zijn binnengekomen over JB-Noord bevestigen dit beeld. Sinds 2022 gaat het

Kinderombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

De Kinderombudsman is onderdeel van de Nationale ombudsman

om circa negentig zaken, waarvan ongeveer een derde van de verzoekers zich in 2025 tot ons heeft gewend. Verzoekers geven onder meer aan dat:

- besluiten niet worden ervaren als in het belang van het kind;
- kinderen en ouders onvoldoende worden gehoord of betrokken;
- signalen over onveiligheid, mishandeling of verwaarlozing niet serieus worden genomen;
- afspraken en rechterlijke beslissingen niet of pas na lange tijd worden nagekomen;
- personeelskrapte leidt tot gebrekkig contact en/of uitgestelde hulp.

Inspecties beoordelen participatie kinderen en ouders als onvoldoende
In juli 2025 is JB-Noord onder verscherpt toezicht gesteld door de inspecties vanwege grote tekortkomingen. De inspecties hebben het verscherpt toezicht inmiddels beëindigd, maar constateren tegelijkertijd dat nog steeds niet alle kinderen, jongeren en ouders tijdig de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Ook geven zij aan dat nog niet alle verbetermaatregelen volledig zijn afgerond.

In hun rapport *hertoets Jeugdbescherming Noord* (juni 2026) noemen de inspecties onder meer dat:

- plannen van aanpak nog onvoldoende samen met jeugdigen en ouders tot stand komen;
- jeugdigen en ouders onvoldoende inspraak ervaren;
- betekenisvol contact met een deel van de jeugdigen en ouders tekortschiet;
- personeelskrapte en verloop de prille verbetering kwetsbaar maken.

Het is voor kinderen en hun ouders essentieel dat er goed contact is met hulpverleners, dat zowel kinderen als ouders invloed hebben op de plannen om de opgroeisituatie te verbeteren en dat ouders gesteund worden in hun ouderschap. Want alleen als je invloed hebt op de plannen over je eigen leven, is hulpverlening betekenisvol. Op dit moment is daar bij JB-Noord nog geen sprake van.

Beter toezicht vraagt om betere kaders
Ik maak mij grote zorgen over de positie van kinderen en ouders bij de beoordeling van het functioneren van een GI. Het toetsingskader dat de Inspecties hanteren is ontoereikend, omdat de ervaringen van kinderen en ouders in dit toetsingskader onvoldoende gewicht krijgen toebedeeld. Het is vanuit kinderrechtenperspectief onbegrijpelijk dat een GI niet langer onder verscherpt toezicht staat, terwijl tegelijkertijd wordt geconstateerd dat kinderen en hun ouders grotendeels onvoldoende betekenisvol worden betrokken bij zowel het opstellen van de plannen van aanpak als gedurende het begeleidingstraject.

Die lacune geldt eveneens voor het toetsingskader van het Keurmerkinstituut. Dat toetsingskader in het kader van (her)certificering van GI's is primair een technisch normenkader en toetst niet op de geleverde kwaliteit van hulpverlening.

In beide toetsingskaders ontbreekt dus een expliciete, systematische toets van de vraag of de hulp daadwerkelijk tijdig, passend en effectief is vanuit het perspectief van kinderen en ouders. Hoe kinderen en hun ouders na

afronding van de ingezette maatregelen terugkijken op de hulp die zij hebben ontvangen, heeft in het geheel geen plek gekregen.

Vanuit kinderrechtenperspectief is deze lacune problematisch. Kinderen hebben het recht om gehoord te worden en op hulp en/of bescherming die daadwerkelijk aansluit bij hun situatie. Vanuit het perspectief van ouders is dit ook ongewenst. Ouders hebben recht op een behoorlijke en zorgvuldige bejegening en op hulpverlening die aansluit bij hun situatie zodat zij, mits in het belang van het kind, het ouderschap weer volledig op zich kunnen nemen. Wanneer onvoldoende wordt getoetst of ouders en kinderen zelf vinden dat geboden hulp aansluit bij hun hulpvragen, blijft structureel disfunctioneren van een GI te lang onzichtbaar.

Oproep: geef ervaringen van kinderen en ouders een volwaardige plek in het toezicht
Ik roep u op om tijdens de technische briefing aandacht te vragen voor de hierboven geschetste lacune in de toetsingskaders van de betrokken inspecties en het Keurmerkinstituut. De ervaringen van kinderen en ouders dienen een volwaardige plek te krijgen bij de beoordeling van de kwaliteit van het functioneren van GI's. Alleen dan kan daadwerkelijk worden vastgesteld of de hulp die wordt ingezet ook effectief en passend is. Zeker bij overheidsingrijpen in het gezinsleven vanuit een organisatie met een machtspositie is dit vanuit kinder- en mensenrechtelijk perspectief essentieel.

Uitbreiding van het bestaande toezichtsinstrumentarium en/of aanscherping van het wettelijk kader is nodig zodat het kinder- en ouderperspectief zwaarwegender wordt betrokken bij de beoordeling van het functioneren van GI's.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw